

EL LLENGUATGE

**Barrets
i bolets**

De barrets i de bolets n'hi ha de moltes menes —més de bolets que no pas de barrets, és clar. Com que, en algunes d'elles, el barret i el bolet presenten una forma amb una certa semblança, bé que invertida, no és gens estrany que entre aquests dos camps de significació hi hagi hagut un intercanvi de denominacions, un manlleu mutu de significants o formes lingüístiques. És sabut que la semblança de la forma dels objectes és un dels factors que més ha contribuït a la creació de denominacions que tenen un origen metafòric. Així, el mot *barret* s'usa, en primer lloc, per a designar la part superior dels bolets i també, en algunes contrades, una espècie concreta, la múrgola, i el seu diminutiu, *barretet*, designa una altra espècie, l'orella de gat. Contràriament, amb el nom *bolet* designem una determinada classe de barret, segons el Diccionari Fabra, un barret tou rodó. I és segur que en d'altres llengües trobaríem fets anàlegs. Tot sabem, si més no, que en castellà el substantiu «hongo», que és l'equivalent de *bolet*, s'usa també per a designar certa mena de barrets. Però com que en català també tenim la forma *fong*, que correspon clarament a la del castellà «hongo» —volem dir, és clar, etimològicament—, hi ha qui no vacil·la a traduir sistemàticament «hongo» per *fong*, tant si es tracta d'un bolet, cosa que només és vàlida en alguns casos, com si es tracta d'un barret, cas en què la traducció és totalment arbitrària, deguda a la falta d'informació.

Al costat de la forma *bolet*, d'ús general en tot el nostre domini lingüístic, el català va heretar del llatí, com el castellà o l'italià, la forma *fong*, la qual, però, sembla que ha conegut un ús popular molt escàs. El Diccionari Alcover-Moll només en dona referències de Benavarre, el Maestrat i Alacant. Modernament ha estat adoptada pels naturalistes, els quals, és clar, li han atribuït un valor científic, ben precís i definit, que és el que indiquen els diccionaris, designant un concepte més ampli que el designat pel mot *bolet*. La seva capacitat per a crear una denominació metafòrica, anàloga a la que ha demostrat la forma corresponent del castellà, molt més usual, sembla, doncs, ben discutible. En tot cas, en cap diccionari no es dona notícia del seu ús com a designació d'un barret i, com hem dit, l'expressió «barret fong» no pot ésser sinó una traducció arbitrària.

Albert Jané